

Vesistöpaneeli: Vesistöjä uhkaava hajakuormitus vaatii pikaisia ratkaisuja

Hajakuormitus vaikutuksineen on vesistöjemme suurin ongelma, jota ilmastonmuutos vain pahentaa, sanovat Vesistöpaneelin jäsenet. Hajakuormituksen vähentämiseksi vesistöjä ja niiden valuma-alueita tulee tarkastella kokonaisuuksina. Vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet vaativat pitkäjänteistä rahoitusta.

Vesistöpaneeli pitää hajakuormitusta merkittävänä ongelmana Suomen vesistöille. Se aiheuttaa sisävesissä mittavia muutoksia, joista näkyvimpiä ovat rehevöityminen, samentuminen ja veden tummuminen. Muutokset vaikuttavat paitsi vedenlaatuun, myös vesistöjen eliölajistoon.

Hajakuormitus tarkoittaa vesistökuormitusta, joka on lähtöisin useista pienistä päästölähteistä, joita ei voida määrittää tarkasti. Ilmastonmuutos voimistaa maankäytön aiheuttamaa kuormitusta ja jo sen takia vesiensuojelua on tehostettava.

”Kaikki maan käyttäminen – muokkaus, lannoitus, ojitus, hakkuut, rakentaminen – vaikuttaa vesiin. Suomi on monella mittarilla mitattuna maailman vesirikkain maa ja olemme tottuneet ajattelemaan, että vesistömme voivat hyvin. Todellisuus on kuitenkin moniulotteisempi. Suomessa on aina käytetty maata ja vettä ahkerasti. Vesiemme tilaa ahkeruus on heikentänyt, osin huomaamatta ja pikkuhiljaa”, Vesistöpaneelin puheenjohtaja, professori **Timo Huttula** sanoo.

Vesistöpaneelin mukaan kuormituksen synnyn ehkäisy on ensiarvoisen tärkeää ja ravinteet tulisi saada pysymään pelloissa ja metsissä. Kuormituksen vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet tulee suunnitella toisiaan täydentäviksi. Lounais-Suomen ja Pohjanmaan sika- ja siipikarja ja turkistuotantoalueiden ylijäämälantaan liittyvä ongelma vaatii ratkaisuja.

”Maankäytön intensiteettiä vähentäviä ja vesiensuojelua tehostavia toimenpiteitä tulee tehdä laajasti ja monipuolisesti vesistöjä ympäröivillä valuma-alueilla. Meidän tulisi myös kiinnittää metsätalouden vesistövaikutuksiin entistä enemmän huomiota. Koko maan mittakaavassa metsätalouden vesistövaikutukset ovat uusien tulosten mukaan suuria”, Vesistöpaneelin puheenjohtaja, professori Timo Huttula sanoo.

Panelistien mukaan hajakuormituksen vähentämisestä puuttuu rahoituksen pitkäjänteisyys. Siksi sinänsä runsaslukuisten toimenpiteiden vaikutukset vesistöihin jäävät usein

paikallisiksi, vaikka valtion rahoitusta on suunnattu viime vuosina aiempaa enemmän vesien tilan parantamiseen kohdistuviin hankkeisiin. Vesistöpaneelin mukaan hankkeissa on tuotettu runsaasti tietoa ja toimintamalleja, mutta tuloksia ei ole saatu vietyä laajasti käytäntöön. Hankepohjaisesta ja sirpaloituneesta lähestymistavasta pitää päästä pitkäjänteisempään ja strategisempaan lähestymistapaan.

Vesistöpaneeli on 42 vesi- ja ympäristöalan asiantuntijan yhteistyöryhmä, joka kokoaa ja välittää tietoa päätöksenteon tueksi ja lisää vesiasioiden näkyvyyttä yhteiskunnassa. Vesistöpaneelin näkemyksiä hajakuormituksesta kartoitettiin kyselyllä, johon vastasi 24 panelistia. Vesistöpaneelin on kutsunut koolle Suomen vesistösaatiö, jonka päämääränä on parantaa Suomen sisävesien tilaa ja monimuotoisuutta siten, että puhtaat vetemme säilyvät myös tuleville sukupolville.

Lisätietoja:

Timo Huttula
Suomen vesistösaatiö
etunimi.sukunimi@vesistosaatio.fi
p. 040 532 2560

Liisa Hämäläinen
Suomen vesistösaatiö
etunimi.sukunimi@vesistosaatio.fi
p. 044 537 3398